

Az előző számunkban felvetett kérdések továbbgondolásra serkentőek voltak. A politika alakulása, a bennünket körülvevő ún. *valóság* beszivároghat-e a szellemnek és művészetnek fenntartott szigetszerű terekre? Elefántcsonttoronyunk, sziget-létünk vajon nem cél- és tértévesztés-e? Hiszen a legszorosabban vett tárgyunk – a zsidóság – maga is meghatározott cél?, akarat? formájában alakult ki. Különös valóságokban és határsaikban, berögzött emlékeikben fejlődött ki e nép szellemi hozadéka – amelynek sorsa, a mi időnkben, ránk van bízva.

A két magyar évszázad, amelynek kulturális és történelmi emlékezetével és életben tartásával, aktualizálásával foglalkozunk szintén meghatározott valóságok és fordulatok során lett azzá, amilyen. A produkció gondolati és esztétikai értékei mögött rendre a történelem (az egykori valóságok) nyomait kutatjuk és tárjuk fel – a magunk kora és élete irányító tanulságául. Miért ne tehetnénk ezt a magunk jelenével is? Miért várjuk ki az ún. „történelmi távlatot” – az utókornak, a következő nemzedékeknek engedve át a reflexiót.

Vagy ez lenne a dolgok rendje?

Egy biztosnak látszik: 2010 áprilisától nem egy új kormány, s még csak nem is egy új rendszer fordulójához érkezett a magyar társadalom története. Egy korszak fordulója látszik kibontakozni. Ebben az új korszakban kell újra meghatározni magunkat – összegezve és aktualizálva, amit az elmúlt húsz évben eddig tanultunk. (A *folyóirat*, amint a szó „gyöke” is mondja – *folyamatos* tudás-tágítás, tanulás *folyamata*.) Sokat, szinte tabula rasaként tanultunk a magyar társadalom két kurta évszázadában játszott szerepünkről, történelmünkről. Világosan, szabadon: azaz felelősen gondolkodni, erre csak ez a magunk mögött hagyott húsz év adott alkalmat. (Más kérdés, éltünk-e vele. Ezt megítélni valóban az utókor feladata lesz *évfolyamaink* lapjairól.) S ehhez óvatosan már hozzá lehet szervíteni annak a húsz évnek is a tapasztalatát, amely megkezdte önálló korszakká, azaz: múlttá – ha közelmúlttá is – rögzülését.

Milyen korszaknak nézünk elébe? Feladatunk-e megítélésének megérzékítése? Hadd ne tegyük le még a voksot. Kibontakozó paraméterei azt ígérlik, hogy illúziómentesebben – a magyar zsidóságnak talán legjellemzőbb tulajdonsága: az illúziókhoz való viszony – nyúlhatunk ügyeinkhez, azonosságunkhoz, önképünkhöz. Azaz tisztában láthatunk, értékelhetünk, s netán dönthetünk, ha kell, sorsunkról.

A *Múlt és Jövő* ehhez a tisztánlátáshoz szeretné hozzásegíteni olvasóit ebben az új korszakban – miközben folytatja pásztázását a *soá*-val lezárt két magyar-zsidó évszázad kincsei, tanulságai után, ahogy ezt indulásától tette.

HELYREIGAZÍTÁS:

2010/1 számunkban elmulasztottuk közölni, hogy Michael K. Silber *A héberek szövetsége (1865–1875): egy ultra-ortodox protociónista utópia magyarországi gyökerei Palesztinában* című írását Dezsényi Katalin fordította. A fordítótól ez úton is elnézést kérünk.

TARTALOMJEGYZÉK

CONTENTS

- 2..... Füst Milán: A magyarokhoz (vers)
Milán Füst: To the Hungarians (poem)
- 3..... Csata Gázánál (vers)
Battle of Gaza (poem)
- 4..... Folytatható-e a *Múlt és Jövő* kulturális attitűdje? Három válasz
Can the Cultural Outlook of *Múlt és Jövő* Continue? Three Responses
- 8..... Tóth Mária: A tizedik zsidó (novella)
Mária Tóth: The Tenth Jew (short story)
- 13..... Tatár György: Három testőr Ázsiában
(könyvkritika Marianna D. Birnbaum interjúkötetéről)
György Tatár: Three Bodyguards in Asia
(book review on interview volume by Marianna D. Birnbaum)
- 15..... Zorándy Sára: Kipörög, bepörög (könyvkritika Vincze Kata Zsófia és Margit Patrícia Eszter kötetéről)
Sára Zorándy: To Twirl Round and Round (book review on books by Kata Zsófia Vincze and Patrícia Eszter Margit)
- 18..... Krupp József: Két kultúra között (könyvkritika Györffy Miklós – Kelemen Pál kötetéről)
József Krupp: Between Two Cultures (book review on studies by Miklós Györffy – Pál Kelemen)
- 21..... Szlukovényi Katalin: Kinek az öröksége?
(könyvkritika Cynthia Ozick könyvéről)
Katalin Szlukovényi: Whose Heritage?
(book review on book by Cynthia Ozick)
- 26..... Tooth Gábor Andor: Roskó Gábor ajándéka önmagának
50. születésnapjára (cikk)
Gábor Andor Tooth: Gábor Roskó's Gift to Himself
on His Fiftieth Birthday (article)
- 28..... Déri Balázs versei
Poems by Balázs Déri
- 31..... Mira Zakai: A koncertpódium mint megszentelt hely (esszé)
Mira Zakai: The Concert Podium as a Sanctified Place (essay)
- 35..... Kőbányai János: Shoshana Kertész képeihez (cikk)
János Kőbányai: To Accompany Shoshana Kertész's Paintings (article)
- 38..... Láng Zsolt: Átló (regényrészlet)
Zsolt Láng: Diagonal (excerpt from the novel)
- 42..... Randolph L. Braham: Magyar, német és zsidó számítások
és elszámítások (tanulmány)
Randolph L. Braham: Hungarian, German and Jewish Calculations and Miscalculations (study)
- 48..... Ágoston Vilmos: Összehasonlító tanulmányok
(könyvkritika egy angol nyelvű Holocaust-tanulmánykötetről)
Vilmos Ágoston: Comparative Studies
(book review on Holocaust studies)
- 52..... Kiss Gy. Csaba: A kalocsai zsidók emlékezete
(könyvkritika Magóné Tóth Gyöngyi kötetéről)
Csaba Gy. Kiss: Recollections of Jews from Kalocsa
(book review on book by Tóth Gyöngyi Magóné)
- 55..... Király László: In memoriam. Holokauszt-áldozat magyar
zeneszerzők (lemezkritika)
László Király: In Memoriam. Hungarian Composers
Victims of the Holocaust (record review)
- 58..... Dunai Andrea: Élet a Galutban. Magyar-zsidó „hontalanok”
(Displaced Persons) a nyugati megszállási övezetekben (tanulmány)
Andrea Dunai: Life in Galut. Hungarian-Jewish Displaced
Persons in the Western Zones of Occupation (study)
- 83..... Zsigmond Anna: A könnyek útja. A magyar zsidó
munkaszolgálatosok emlékére, 2009 (tanulmány)
Anna Zsigmond: The Road of Tears. To the Memory of
the Hungarian Forced Laborers, 2009 (study)
- 102..... Ladányi Andor: Az első zsidótörvény megszületése (tanulmány)
Andor Ladányi: The Birth of the First Anti-Jewish Law (study)
- 122..... Zorándy Sára – Sipos Dániel: Családi kép (riport)
Sára Zorándy – Dániel Sipos: Family Portrait (report)
- 126..... Figyelő
Observer